

Chayei Sarah – חיי שרה wat staat hier? Zie prints Gn 23:1 – 25:18

1 Kn 1:1 – 31

Waarom vandaag Shabbat Chevron?

Waar bevinden zich vandaag veel mensen en met name vrouwen in Eretz Yisra'el?
35.000 in 2017/5778.

Al vele jaren is het in Chevron traditie om op deze Shabbat Joden van over heel Israel samentrekken naar Chevron. Elk huis in Kiryat Arba en Joods Chevron stelt zijn huis open voor vrienden en verwanten. Tieners komen van over het hele land en slapen op de vloeren van scholen en andere opgebouwde gebouwen. Shabbatmaaltijden zijn grote bijeenkomsten en logistieke nachtmerries. Niemand weet hoe iedereen een plekje moet krijgen, maar het lukt toch altijd weer. Op Shabbatmorgen stromen gasten en inwoners samen op naar de Machpelah grot en daar, precies op de plek waar Abraham zijn vrouw Sarah begroef, precies de plaats die Avraham 1000-en jaren geleden kocht, lezen ze dit hoofdstuk en prijzen HaShem voor Zijn geschenk. Deze Shabbat is **Shabbat Chevron!** (Sondra Baras – CfoIC Israel)

Herhaling

Welk volk werd geboren met roeping Avraham? **Ivrim**

Wat betekent dus de naam **Hebreeër**? Iemand die overgestoken is.

Met elkaar: **Lech l'cha me'artz'cha umimolad't'cha umibeit avicha, el ha'Aretz asher areka.**

De beloften aan Avraham Avinu in een chiastische structuur:

a)	12:1-9	ontvangst van de belofte (:1-3 + 7)
b)	12:10-20	Abrams verblijf in Egypte
c)	13:1-18	Lot scheidt zich van Abraham
d)	14:1-24	Lots redding van de 4 koningen
e)	15:1-6	Belofte van een zoon
f)	15:7-21	Brit bein haB'tarim
g)	16	Conflict tussen Sarai en Hagar
f)	17:1-27	Brit Milah
e)	18:1-15	Belofte van een zoon
d)	19:1-38	Lots redding uit S'dom
c)	19:17-38	Lots afscheiding van S'dom
b)	20:1-8	Abrahams verblijf in G'rar
a)	22:1-18	Bevestiging van de belofte (:16-18)

De akeidah van Genesis 22 is thematisch gelinkt aan Abrams roeping in Gen. 12 via de chiastische structuur zoals geïnspireerd door de Ruach haKodesh!

In Gen. 12 is Abram bereid om zijn verleden op te geven.
In Gen. 22 is Abraham bereid om zelfs zijn toekomst op te geven.
De scheiding met Lot was nodig om de erfenis voor Yitschaq veilig te stellen.
Zo ook het conflict tussen Sarai en Hagar.

De zon gaat op

Lezen: Gen. 22:20-24. Waarom lezen we dit nu als eerste?

Kohelet / Pred. 1:5: de zon gaat op en de zon gaat onder... => de geboorte van Rivka aangekondigd voor de dood van Sarah, in lijn met de traditie dat een rechtvaardige niet uit de wereld wordt genomen totdat zijn of haar opvolger is geboren.

Deze parashah kent 2 familie verhalen van ver strekkende betekenis, de dood van Sarah met de aankoop van de Machpelah grot en de verwerving van een bruid voor Yitschaq. De parashah besluit met de dood van Avraham Avinu en het nageslacht van Yishma'el.

Gn. 13:2 **Kiryat Arba** = de Stad v/d 4, genoemd vanwege de 4 reuzen, Num. 13:22: Anàk + 3 zijn zonen Ahimàn, Sheshàì en Talmài.

וַיִּלְבָּ֑ד: - bewenen: met een kleine kav, om aan te geven dat de volle uiting van zijn wenen prive gehouden. Een andere verklaring is, dat de uiting van zijn verdriet bedwongen werd. Voor een rechtvaardige betekent de dood alleen een tijdelijke scheiding. Zie 1 Thess. 4:13: "Doch wij willen u niet onkundig laten broeders, wat hen aangaat die ontslapen zijn, opdat jullie niet bedroefd zijn zoals de andere mensen, die geen hoop hebben."

Lezen Gen. 24:1-12: knecht bidt om 'weldadigheid' – chesed / ook: goedertierenheid.

in dankgebed: weldadigheid en trouw – chesed w'emet :27

naar familie van Rivka: weldadigheid en trouw – chesed w'emet :49

denk aan Ps. 40:11 en 12: laat Uw weldadigheid en trouw mij geduriglijk behoeden.

chesed hier vertaald als: weldadigheid, dat zijn "goede daden aan mij bewezen".

Lezen Psalm 40:12-18

Profetische schaduw

Levens van Israëls Vaders zijn een profetische schaduw voor toekomstige nakomelingen.

Avraham beeldt in zijn leven Adonai uit, b.v. in de bereidheid om zijn zoon te offeren.

Rabbijnen leren dat Yitschaq als 2 druppels water op zijn vader leek.

Yitschaq beeldt in de akeidah de bereidheid van Yeshua om de kruisdood te ondergaan.

Na Akeidah lezen we niets van Yitschaq, tot de ontmoeting met de bruid.

Ondertussen bidt hij voor haar, 24:63 – lasu'ach => Siach Yitschaq (NL Siddur)

Is Yitschaq niet een prachtige afbeelding van onze biddende en dankende Hogepriester Yeshua?

En is Yitzchaq buiten Eretz Yisra'el geweest? En Yeshua? De Torah kun je immers pas volledig houden Ba'Aretz!

Lezen Gen. 24:17-25: Hoe tekent de Schrift Rivka in haar handelen?

snel, nederig, dienstbaar.

Wat was de test van de dienaar om te kunnen onderscheiden wie bruid Yitzchaq moest zijn?

-10 kamelen water geven / dorstige kameel > 100 l water => 1000 l water

-ze bleef lopen en kruiken vullen totdat alle kamelen gedronken hadden

-voor een volslagen vreemdeling

Rivka wandelt in voetstappen Avraham Avinu (Rom. 4:12) en => ze is een beeld v/d bruid van Yeshua. (Joh. 3:29-32)

Lezen Gen. 25:9 en 12-18: Yitzchaq en Yishma'el begraven hun vader. Yishma'el als 2^e genoemd, hij heeft begrepen dat hij Yitzchaq de eerste plaats moet geven. Op die manier zal ook hij gezegend worden. => **12 vorsten**, net als later zijn neefje Ya'akov! Het gebed van Avraham Avinu voor Yishma'el zal verhoord worden (**lezen: Gen. 17:18-21**)

Pauze

Adonai JHWH - אֲדֹנָי יְהוָה

In Gen 23:6, 11 en 15 lezen we Heer, d.i. in Ivriet Adon. Waar doet dit aan denken?

Een vervoeging ervan zijn we tegengekomen in 15:2, nl **Adonai**, Adonai JHWH. De SV vertaalt dit met Heere HEERE. Adonai hier voor het eerst gebruikt in Torah.

Adon = heer. Adoni = mijn heer. Adonai is een mv-vorm en betekent letterlijk 'mijne heren'.

Adonai (419x T'nach) is uitsluitend aanspreektitel voor Hakadosh Baruch Hu.

Het wordt door Avraham in diepe eerbied gebruikt in een gebed tot JHWH.

Dit vinden we in 15:8, 18:27, 30, 31, 32, 19:18 en 20:4. Als een **uiting van respect en afhankelijkheid**, zoals een dienaar zijn meester om een gunst vraagt.

Betekent dit nu dat we beter Adonai kunnen gebruiken dan JHWH?

laten we eens kijken wat de Naam JHWH betekent.

De Naam bij Mosheh

Mosheh Rabbenu vraagt aan God: Hoe is uw Naam, wat moet ik zeggen? Dan antwoordt Elohim en zegt: Ehyèh asher Ehyèh. Ook zegt Hij: "alzo zul je tot de B'nei Yisra'el zeggen: Ehyèh heeft mij tot jullie gezonden." Ex. 3:14

Dan zegt Elohim nog tot Mosheh: "Zó zul je zeggen tot de zonen Israëls: Ehyèh, de Elohim van uw vaders, Elohei Avraham, Elohei Jitschaq w'Elohei Ja'akov, heeft mij tot u gezonden; dit is mijn Naam voor eeuwig en dit is mijn gedachtenis voor generatie op generatie."

En wat lezen we dan in Ex. 6:2-3? SV: Maar [met] Mijn naam HEERE = JAHWEH, ben Ik hun niet bekend geweest. Klopt dat?

Rashi zegt: Hier staat niet,

- לֹא הוּדַעְתִּי - lo hoda'ti, "met mijn naam Jahweh ben ik hun niet bekend geweest", maar
- לֹא נוּדַעְתִּי - lo noda'ti, "ben Ik hun niet bekend **geworden**."

Dat wil zeggen: Ik ben aan hen niet bekend **geworden** naar wat Mijn Naam ten diepste betekent. Want Mijn naam betekent: Die getrouw is in het waarmaken van Zijn woorden. Ik beloofde de vaders dingen, die Ik nog niet vervuld heb. (Rashi)

Met het proces van de Uittocht begint dus de realisering van de beloften aan de vaders gedaan. Dat is de betekenis van Ex. 6:4-8, wat afgesloten wordt met: Ik ben JAHWEH!

Over de betekenis van de naam Jahweh zegt dr. Willem ten Boom, de broer van de bekende Corrie het volgende: de naam Jahweh is een afleiding van een vroegere vorm van het werkwoord **zijn**, nl 'havah'. Dit is vergelijkbaar met Chavah/Eva. Bij deze naam moest Moseh ook al uitleggen dat dit 'moeder van alle leven' betekent: Eem kol chai. Waarom? Omdat dit w.w. blijkbaar in de eeuwen die gepasseerd waren, veranderd is in 'chayah', dus een yud ipv een wav. Evenzo moet het ww havah door de eeuwen heen vervormd zijn naar hayah. Vandaar dat de betekenis van de naam wordt uitgelegd: Ehjeh asher Ehjeh!

Ten Boom schrijft:

Via de filosofie van Aristoteles (Grieks!) heeft men de naam JHWH als de **waarlijk zijnde** uitgelegd en daaraan allerlei filosofische verklaringen verbonden over het boventijdelijke, voor zichzelf bestaande, boven de wereld verheven bestaan van God. In dat geval zou JHWH betekenen: "Ik ben de God Die op een afstand blijft. Ik ontwijk jou, als jij mij wil begrijpen, Ik blijf de "eeuwig-onbereikbare voor u." Dit komt o.a. tot uiting in de uitdrukking "de Eeuwige" als vertaling van JHWH. Hoeveel er ook waar is in deze gedachten, toch mogen ze zeker niet als verklaring van de naam Jahweh worden gebruikt.

Om te beginnen betekent dit werkwoord 'zijn' niet als een bovenaards en een in zichzelf rustend en van de wereld afgekeerd 'zijn'. Het betekent juist een "actief en voelbaar zijn", dat tbv Israel wordt geopenbaard. Een helpend 'zijn', zoals een moeder een kind gerust stelt en zegt: wees maar stil mijn kind, ik ben er hoor! Of een dreigend zijn, zoals je een tegenstander toeroept: kom maar op mannetje, dan zul je merken dat ik er ben!

Beide betekenissen vind je in de Hebreeuwse tekst van Hos. 1:9, waar JHWH zegt: "Noem zijn naam Lo-Ammi, want jullie zijn mijn volk niet, *zo zal Ik voor u niet zijn.*" Lo-Ammi ⇔ Lo-Ehyeh. Deze zinspelende op de naam JHWH wil niet zeggen dat JHWH ophoudt om voor zichzelf te bestaan, maar dat Hij Zijn actieve en helpende tegenwoordigheid aan Israel zal onttrekken.

Deze naam werd geopenbaard toen Israel zuchtte onder de reële satanische machten van Egypte. Vgl dit met de Shoa. Israel ondervond het "zijn" van deze machten op afschuwelijke manier. Als HaShem Zijn volk aan de machten der duisternis en dwingelandij prijs geeft, kan men zeggen dat Hij niet voor Zijn volk **is**. Dit 'zijn' openbaart zich door neer te dalen en wat Hij voor Zijn volk beloofd heeft te 'zijn', ook inderdaad voor Zijn volk te 'worden'.

Het 'zijn' van God betekent niet dat Hij op Zijn eeuwige hoogten blijft, maar juist dat Hij 'nederdaalt' en *het tegen de vijand opneemt en het uitzoekt tot het laatste*. (Ex. 3:8: Daarom ben Ik nedergekomen, dat Ik het verlosse uit de hand der Egyptenaars)

Faro en de tovenaars (magiërs) in Egypte hebben dit ondervonden. Zijn mogen, ja zij moeten hun krachten ontplooiën en zich tot het uiterste inspannen. Maar God houdt hen met gemak bij. Hij 'is'. Ja meer nog, Hij begint pas daar Zijn 'zijn' (ehyeh) echt te openbaren als zij aan het eind zijn. Hij laat de tegenstanders zichzelf uitputten en daardoor hun onmacht demonstreren.

Het is God zelf die de vijandige machten tot concentratie dwingt en hen tot de hoogste krachtsopenbaring opvoert. God Zelf verhardt en versterkt daartoe het hart van Faro. Hij weet van de vijandige krachten die er schuilen in het hart van deze onbarmhartige heerser en lokt ze naar buiten.

De gedwongen concentratie van de vijandelijke machten is op zich al een bewijs van hun nederlaag. En het geeft JHWH de aanleiding om zijn macht op een dubbele manier te laten zien.

Zoals een overwinnend veldheer de vijanden in een hinderlaag lokt en hen dwingt om hun uiterste krachten in te spannen, zo laat Jahweh Zijn vijanden “uitkomen” in hun macht. In hun macht, ja, zo denken deze machten zelf, maar niet degene die het geheim begrepen heeft. Want hij weet dat zij juist uitkomen in hun onmacht. Want zij putten zichzelf uit en als zij aan het eind zijn, dan pas begint God.

Hij kan wel eerder ingrijpen, maar doet het niet, want dan zou de overwinning nog aan een overrompeling kunnen worden toegeschreven en Faro achteraf zeggen: Ik heb geen kans gehad om mijn volle kracht te ontplooien. Nee, hij moet juist zijn volle kracht ontplooien, hij krijgt de volle kans. En hoe doet God dit? Door het hart van Faro te verharden. Luister maar. “En Ik zal het hart van Faro verharden en Ik zal aan Faro en zijn hele leger verheerlijkt worden, alzo zullen de Egyptenaren weten, dat Ik ‘Jahweh’ ben”.

Daarom leidt God de Bnei Yisrael ook “uit het midden” der Egyptenaren. God toont zich ‘Jahweh’, doordat Hij Zijn volk pas uitleidt, als alle machten van de vijanden samengetrokken zijn. Hij voert Israel uit van voor het volle front van de vijanden.

Niet door een achterdeur, niet op een onbewaakt ogenblik, niet langs sluiproutes, maar op de tijd dat zij hun volle kracht, hun volle concentratie, hun topprestatie hebben bereikt. Dan zullen de Egyptenaren weten, dat Ik ‘Jahweh’ ben, wanneer Ik Mijn hand over Egypte uitstrek en de Zonen Israëls “uit het midden van hen uitleide” (Ex. 7:5).

Er ligt dus een geweldige bemoediging in de openbaring van de Jahweh-naam. Als je dit gaat zien als je midden in de narigheid zit, dan zie je de zegen oplichten. Er ligt een Goddelijk systeem in de toeneming van de vijandschap.

Via deze openbaring kon Mosheh zijn volksgenoten bemoedigen: “Alzo moet jij tot de Bnei Yisrael zeggen: Ik zal-zijn heeft mij tot jullie gezonden.” Ex. 3:14.

Hij die het begrijpt en gelooft, voelt zich opeens in een hemels overwinningssysteem opgenomen. Dat hemelse plan snelt naar een grootse ontknoping in de tijd. De verdrukking loopt op haar eind, de bevrijding komt in zicht. Alles helpt mee, de vijand zelf het meest!!!

Voor ons vandaag

Begrijpen we **nu** wat er gebeurt rondom Israel? Alles moet zich uitspreken, en de vijand lokt zelf uit dat alle machten en krachten tegen Israel opkomen. Maar wij zien door dit alles heen een begin van de openbaring van de JHWH-naam! God zal laten zien wie Hij echt is.

Over dit alles is veel meer te zeggen, maar mij gaat het erom dat wij de Naam JHWH aan het werk zien, als de vijanden van Israel zich opmaken om Israel in het nauw te drijven – een herhaald Mitzrayim = “dubbele engte”, maar nu op wereldniveau! Via de wereldhandel, de

media, de VN, de Wereldraad van Kerken, enz. wordt de hele wereld erbij betrokken. Het komt zover dat ze gezamenlijk Israël willen vernietigen. Maar juist dan komt JHWH naar voren en de openbaring van de betekenis van Zijn Naam. Is dit niet wat Yeshua bedoelt als Hij zegt: En Ik heb hun Uw Naam **bekendgemaakt** en zal hem **bekendmaken**, opdat de liefde, waarmee U Mij hebt liefgehad, in hen zal zijn en Ik in hen, Joh. 17:26. Wij staan dus voor de 2^e en volledige openbaring van de Naam JHWH.

Wtb merkt nog op: Het 'zijn' van God is niet alleen een worstelen met hindernissen, maar een doelgericht sturen naar nieuwe levensgebieden. Met de openbaring van de JHWH-naam gaat de belofte van een nieuw land gepaard. Ex. 3:17 zegt: Ik zal ulieden *uit de verdrukking* van Egypte opvoeren, tot het land v/d Kanaänieten enz, *tot het land vloeiende van melk en honing*.

In de naam JHWH ligt dus een rijke belofte, ook voor deze aarde.

Daarom wil ik graag het lied zingen: Niemand is als onze God, niemand is als onze Heer, niemand is als onze Koning, niemand is als onze Verlosser!

Ein k'Eloheinu

Maasbracht, 25 Cheshvan 5779 / 3-11-2018

Fulp van der Velden